

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Hydra Prophanarum Novitatum, Sive Descriptio
Historico-Theologica causarum principalium omnium
irrepentium Hæreseon ac Schismatum: unàque Generalis
earundem prophanarum Novitatum confutatio**

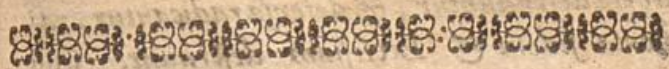
Alexander <a Sancta Theresia>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Caput VII. Indomita Religionem innovandi libido, est schismatis &
hæreseos causa ac nota.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35361

spiritus Dei : quod ait se velle, nolunt illi seorsum Dei cultores (nimirum misericordiam & compassionem :) & igitur tollerabilius remitterent (concludo cum Waldensi) quam ligarent : ut enim rectè & consolatoriè S. Cyprianus (a), a Serm: in cena Dom,
In amplitudine sinus sui mater charitas prodigos suscipit revertentes: & velit nolit Novatus hereticus, omni tempore Dei gratia recipit pœnitentes. Quos recipit Dei gratia, non rejiciat hominis sevitia. Et sanctus Nazianzenus : Nonne Deus, cujus multa sunt, ob qua admirationi est, nihil tam peculiare habet, quam ut omnibus benefaciat ? Noli igitur ignominia afficere conjuncta, noli venari nova in praxi pœnitentiæ.

CAPUT VII. Hydræ.

Indomita Religionem innovandi libido est schismatis & hereseos causa ac nota.

Mille hominum species, & rerum discolor usus :

Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.

Quod enim exploratissimum sit in cæteris hominum commerciis, notissimum pariter ac lugendissimum in Ecclesiasticis, in rebus,

inquam, ad fidem ac religionem spectantibus
 quanta enim hodie circa divinum cultum, ac
 fidei dogmata dissidia! quàm confusa Eccle-
 siam perturbat hæresum colluvies! Quæ po-
 tiorò deplorandissimæ catastrophes causa? Quæ
 mæstissimi belli origo? In promptu est: *inve-
 nita nimirum novandi libido*, cum nihil adeo
 pius, nihil adeo vetustum, fixum ac religio-
 sum, quod improvidè tentare, pro viribus
 quatere; innovare, reformare ac labefactum
 refugiat. Hæc comprimis dissidiorum, schis-
 smatum, hæresumque causa. Unde Gersonus
*Signum ruinae Ecclesie est, novitas opinionum. Et
 hac enim, inquit, surgunt hæreses: schisma-
 ta orta defenduntur, & defensa radican-
 tur, & dicata fidem & Ecclesiam destruunt.* Qui
 enim prophanis novitatibus libenter pascitur,
 eas excogitat, divendit, docet, ac prædicat.
 Stultum est, quod inaniter populo quærit placere,
 plausum ac æstimationem sui aucupari, adeoque
 quod seipsum, non Jesum Christum prædicet:
 neque convincitur eum à semetipso loqui, non
 à Deo; ut enim est apud Joannem: *Quia
 semetipso loquitur, gloriam propriam qua-
 rit.* Qui verò propriam quærit gloriam eam-
 que per novæ doctrinæ prædicationem ca-
 ptandam sperat, etiamsi hæreses inveni-
 rit, ipsâ novitate placebunt, & sperans in-
 de gloriam ac famam habiturum, non so-
 lum eas prædicare non reformidabit, sed &
 velut pretiosas inventas gemmas ven-
 dita-

*h Part. 2.
 ser. de sig.
 ruin. Eccl.*

h Ioan. 7.

ditabit; Norunt quippè populi seductores, quæ nova sunt grata esse & accepta vulgo præsertim in quo non est consilium, non ratio, non discretio, non diligentia: Faciles omnibus *novi* aliquid afferentibus aures præbet, nova facillè sectatur, nova avidè amplectitur, nec quidquam nisi præsentia respicit. Id in Lutheri hæresi apparuit, quàm plures præcipiti quodam iudicio, inquit Floremundus Remundus, (a) aut potius temerariâ credulitate amplexi sunt, Lutherum videre ac audire gestientes noxiâ allecti novitatum curiositate: cùm econtra omnes novorum dogmatum disseminatores, remis ac velis sint fugiendi, modisque omnibus fugandi, ipsa enim doctrinæ novitas de hæresi semper est suspecta; Christus namque ejusque Apostoli, sufficientem doctrinam ad vitam æternam consequendam dederunt Ecclesiæ. Nec post datam à Christo legem, alia iterum à Deo est expectanda, quoniam æternum Christi existit Testamentum. Si igitur novi quidpiam nunc prædicatur, cujus nec vestigium habetur in Ecclesia relictum ab Apostolis usque in hunc diem, *Ipsa rei novitate est de hæresi suspectum*: Alioquin oporteret fateri Apostolos imperfectè, ac insufficienter prædicasse Evangelium, Ecclesiamque, quam docendam Spiritus Sanctus suscepit, tam longo tempore fuisse in tenebris ignorantia, quod est impossibile: Novitas ergò doctrinæ aut hæresis est,

R 5

aut

2 Lib. 2.
cap. 10.
n. 1.

Galat. 1.

aut del iæresi suspecta. Quam proinde no-
 xiam novitatem Apostolus toties damna-
 damna tamque fugiendam docet : Galatas no-
 vis qui busdam Evangelistis aures præbentes
 sic arguit : *Miror quod sic tam citò transierit
 amini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi
 in aliud Evangelium quod non est aliud, sed
 sunt aliqui, qui vos conturbant, & volunt con-
 vertere Evangelium Christi. Sed licet nos, aut
 Angelus de cœlo Evangelizet vobis præterquam
 quod Evangelizavimus vobis, anathema sit.
 Sicut prædiximus & nunc iterum dico : si quis
 vobis Evangelizaverit præter id quod accepistis,
 anathema sit.* Observat ad hunc locum Apo-
 stoli Cornelius à Lapide, fuisse Angelum dia-
 bolici spiritus ac perversum, qui Lutherum
 docuit, & qui Zvinglium de Eucharistia in-
 struxit, de quo ipsemet lib. de supplemento
 Eucharistiæ scribit, nescire se an albus, an a-
 ter fuerit : sed hinc certum est atrum fuisse,
 illique quasi *novum Evangelium*, novam fi-
 dem, nova dogmata receptæ fidei contraria
 afferenti ab Apostolo intentatum esse anathe-
 ma. Hic est ergò canon fidei, quem tradit A-
 postolus : Si novum dogma oriatur alicubi,
 examinetur, an concordet cùm recepta &
 antiqua Ecclesiæ Catholicæ fide, quam pri-
 mitus prædicavit Paulus & Apostoli : quod
 si inveniatur ab ea dissentire, habeatur Hære-
 reticum & anathema. Ita à Lapide. Hunc
 Canonem sequuntur Patres omnes.

Divus

Caput VII. 255

Divus Irenæus. (a) Si de aliqua modica ^{a Lib. 3.} ^{cap. 4.}
 quaestione disputatio orta fuerit, nonne oportebit
 in antiquissimas recurrere Ecclesias, & ab eis
 sumere de presenti quaestione quod certum & li-
 quidum est?

Tertullianus. (b) Quid predicaverint A- b De pra-
 postoli, quid illis Christus revelarit & hic pra- script.
 scribam, non aliter probari debere, nisi per eas- 6. 21.
 dem Ecclesias, quas ipsi Apostoli condiderunt.
 Si haec ita sunt, constat proinde omnem doctri-
 nam, quae cum illis Apostolicis & matricibus &
 originalibus fide conspiret, veritati deputan-
 dam, reliquam verò omnē de mendacio praejudi-
 candam. Et alio loco. Ex ipso ordine mon- cap. 31.
 stratur id esse Dominicum & verum, quod sit
 prius traditum; id autem extraneum esse &
 falsum, quod sit posterius immixtum.

Origenes. (c) Hæreticus habendus est omnis c In Matt.
 ille, qui Christo quidem credere se profitetur, a- homil. 19,
 liud tamen de fidei veritate credit, quam habeat
 definitio Traditionis Ecclesiae.

Hieronymus. (d) Quisquis assertor es ma- d Epist. ad
 jorum dogmatum, queso te, ut parcas humanis ad Pam-
 auribus, parcas fidei, quae Apostolico ore lau- mach. &
 data est. Cur post quadringentos annos (Di- Ocean.
 camus nos. Cur post mille quingentos annos,
 ô Luthere! ô Calvine, ceterique Novatores!)
 docere nos niteris, quod ante nescivimus? Us-
 que in hanc diem, sine vestra ista doctrina, Chri-
 stianus mundus fuit.

S. Athanasius. (e) Ne sustinueritis eos, qui e Disp. 11
 contra A-
 novis vianos.

novis rebus student, etiam dictiones ex sacris Literis scribant, ne sustinueritis hoc genus scripturum, etiam si voces Orthodoxa fidei loquantur: ne ita quidem loquentibus attendite; non enim recto animo loquuntur, sed veluti indumentum ovium hac verba praferunt.

a Orat. 2.
de Imaginis.

S. Joannes Damascenus a quasi Leo rugiensis contra Leonem Isaurum Imperatorem Iconoclastam: *Audite, inquit, populi, tribus, linguae, viri, mulieres, pueri, senes, adolescenti, infantes, Gens Christianorum sancta: Si quis Evangelizaverit vobis praeter id quod Ecclesia Catholica à Sanctis Apostolis, à Patribus atque Conciliis acceptum ad hunc usque diem servavimus, eum ne audieritis, neque serpentis consilium acceperitis, sicut fecit Eva, ex quo mortem est affecta. Licet Angelus, licet Rex evangelizet vobis praeter id quod accepistis, auribus occcludite.*

b Lib. ad Constant.

S. Hilarius (b) sic instruit Constantium Augustum: *Fidem Imperator quavis? Audi eam non de novis chartulis, sed de Dei libris.*

c Epist. 190.

d Epist. 174.

S. Bernardus (c) Petro Abailardo insultans: *Quis non horreat, inquit, prophanas novitates & vocum & sensuum?* Et alio loco (d) his epithetis novitatem exornat: *Novitas, ait, mater temeritatis, soror superstitionis, filia levitatis.*

e Serm. 12. in Cant.

Gillebertus Abbas (e) relatus inter opera S. Bernardi: *Nesciunt, inquit, cogitationes antiquas habere, qui novitates verborum exquirunt, qui nova excudunt dogmata, qui juvenilia de-*
fuerit

fideria non declinant, qui nihil habent gravitatis, nihil auctoritatis, nihil antiquitatis plenum... Ingredere in tuos recessus fidei, introduce dilectum in cubiculum matris tuae, ut quicquid de Christo sapias, quicquid sentis, intra Ecclesia constringas regulas, ad ejus castiges censuram.

S. Augustinus (a) acerrimus Catholicæ antiquitatis vindex, frequenter Novitates velut hæreses, aut de hæresi vehementer suspectas, est insectatus. Inventorem vel sectatorem novitatis definit hæreticum, dicens eum esse: *Quis alicujus temporalis commodi, & maxima gloria principatusque sui gratiâ novas opiniones vel gignit, vel sequitur.* Rursum ita novitatem condemnat: (b) *Misra sunt, quæ dicitis, nova sunt, falsa sunt.* Quasi dicat: falsa sunt, quia nova sunt. Item alibi: *Semper, inquit, (c) viris Sanctis suspecta fuit novitas, præterea: Novitatis appetitio, ait, (d) comite errore, ad magnas deducit angustias. Deniq;: (e) Non accipio quod de baptizandis hæreticis B. Cyprianus sentit: quia hoc Ecclesia non accipit, pro qua B. Cyprianus sanguinem fudit.* Ita & reliqui Patres, omnem novitatem à recepta & antiqua Ecclesiæ fide dissentientem, ut hæreticam rejiciunt: & non sine evidenti ratione: quia Ecclesia, ut ait Apostolus, *columna est, & firmamentum veritatis.* Qui ergò novi aliquid contra ejus sententiam ac dogmata committitur, à domo veritatis, ipsaque veritate abscedit & aberrat, ut nervoso dilemmate concludit

a Lib. de util. credendi.

b Lib. 4. contra Julian. c. 3.

c Ad Opus. de ratione anime

d Lib. de mor. Manich. c. 10.

e Lib. 2. contra Crescon. cap. 21. & 22.

f Tim. 3.

a Lib. 2.
contra
Gaudent.
cap. 8.

cludit S. Augustinus: (a) *Responde*, inquit, *trum Ecclesia* (oriente Donato) *perierit*, *non perierit? Elige quod putaveris. Si jam* *perierat, Donatum quæ peperit? Si autem* *eam sine Baptismo aggregatis perire non potest* *responde quæso, ut ab ea se, tamquam malorum* *communione devitans, pars Donati separaretur,* *quæ dementia persuasit?*

b In cap. 1.
Galat.

Pari modo jam concludam, cum Cornelio à Lapide. (b) Oriente Lutero, Calvino, Mennone, & quovis alio Novatore, vel Ecclesia veraque fides perit, vel non perit: Hæc enim duo necessariò connexa sunt, vera fides & vera Ecclesia, adeò ut, si vel in uno puncto, verbi gratia, Sanctos esse invocandos, à vera fide aberraret Ecclesia, Hæretica sit oportet, nec Ecclesia Dei, sed Sathanæ, sicut privatus quisque, qui vel unam hæresim tueretur, licet in cæteris articulis rectè credat, & aliis Orthodoxis consentiat, non Orthodoxus est, sed Hæreticus. Dico ergò: oriente Calvino, vel perit Ecclesia, vel non perit: si perit, adeoque perit à tempore Gregorii Magni, ut ajuunt Novantes: ergò per 900. annos extincta fuit Ecclesia; ergò mundus per annos 900. vera fide, Religione, Sacramentis, Ecclesia, saluteque caruit; ergò Christus per annos 900. Sponsam suam deseruit; ergò æternum Christi regnum concidit (regnat enim Christus in Ecclesia; ergò adversus Ecclesiam portæ inferi prævaluerunt; ergò Calvinus natus est extra Eccle-

Ecclesiam, nec Ecclesie membrum fuit, sed infidelis, Hæreticus, vel Paganus; ergò à populo, à mundo quasi fidelis recipi, à utriusque non debuit, sed tamquam infidelis ad Ecclesiam non pertinens, contemni ac rejici. Si non periit, sed in vera fide & Ecclesia natus, baptizatus, educatus, institutus est Calvinus; ergò cum in Catholica, Apostolica, Romana Ecclesia natus, baptizatus, educatus, institutus fuerit Calvinus, illa utique vera erat Ecclesia, veram habens fidem; ergò cum ab ea discessit, ac segregavit se *per nova dogmata* Calvinus à vera se fide & Ecclesia separavit, ab eaque apostatavit: ergò cum aliam Ecclesiam reformatam instituit, non veram & Apostolicam, sed apostaticam, schismaticam, hæreticam, non fidei, sed *novorum dogmatum*, sed hæresum magistram & scholam instituit. Ita à Lapide.

Vincentius Lirinensis (a) aureo illo libello *a Cap. 12.* præscriptionum adversus prophanas hæresum novitates non aliud facit, quam ut regulam hanc fanciat: *Retinenda est antiquitas, explodenda est novitas.* Locum Pauli ad Galatas I. cap. supra allegatum, fusè ac præclare sic premit & exponit. „Magno igitur metu nobis immutatæ fidei, ac temeratæ Religionis piaculum pertimescendum est, à quo nos non solum Constitutionis Ecclesiasticæ disciplina, sed etiam censura Apostolicæ deterret auctoritatis. Scitum etenim cunctis est, quàm graviter

gravi-

- Galat. 1. „graviter, quàm severè, quàm vehementer
 „invehatur in quosdam Beatus Apostolus
 „Paulus, qui mirâ levitate nimium
 „translati fuerant ab eo, qui eos vocaverat
 1. Tim. 4. „in gratiam Christi, in aliud Evangelium
 „quod non est aliud; qui coacerarant
 „Magistros ad sua desideria, à veritate quidem
 1. Tim. 5. „auditum avertentes, conversi verò ad falsas
 „las habentes damnationem, quod primo
 Ro 16. „fidem irritam fecissent. Quos deceperunt
 „ii, de quibus ad Romanos Fratres scripsit
 „idem Apostolus: Rogo autem vos fratres
 „tres, ut observetis eos, qui dissensionem
 „offendicula præter doctrinam, quam
 „didicistis, faciunt, & declinate ab illis: sicut
 „juliodi enim Christo Domino non serviunt
 „viunt, sed suo ventri: & per dulces sermones
 „nes & Benedictiones seducunt corda immo-
 2 Tim. 3. „centium. Qui intrant per domos, & cap-
 „vas ducunt mulierculas oneratas peccatis
 „quæ ducuntur variis desideriis: semper
 „discentes, & ad scientiam veritatis nunquam
 Tit. 1. „pervenientes. Vaniloqui & seductores,
 „qui universas domos subvertunt, docentes
 „quæ non oportet, turpis lucri gratia. Hæ-
 „mines corrupti mente, reprobi circa fe-
 1. Tim. 3. „dem: superbi, & nihil scientes: sed languen-
 1. Tim. 6. „tes circa quæstiones & pugnas verborum
 1. Tim. 5. „qui veritate privati sunt, existimantes quod
 „sciant esse pietatem: simul autem & otiosi
 „discunt circumire domos; non solum autem
 otiosi

otiosi, sed & verbosi & curiosi, loquentes, ^{1. Tim. 1.}
 quæ non oportet. Qui bonam conscientiam, ^{1. Tim. 2.}
 repellentes, circa fidem naufragaverunt. ^{2. Tim. 3.}
 Quorum prophana vaniloquia multum pro-
 ficiunt ad impietatem & sermo eorum ut
 cancer serpit. Benè autem, quod de iis i-
 tem scribitur: sed ultrà non proficiunt: in-
 sapientia enim eorum manifesta erit omni-
 bus, sicut & illorum fuit. Cùm ergò tales,
 quidam circumeuntes Provincias & Civita-
 tes, atque errores venalitos circumferendo,
 etiam ad Galatas devenissent: cùmque his,
 auditis Galatæ nausèa quadam veritatis ad-
 fecti, Apostolicæ Catholicæque doctrinæ,
 manna revomentes, Hæreticæ novitatis sor-
 dibus oblectarentur, ita sese Apostolicæ po-
 testatis exercuit autoritas, ut summa cum,
 severitate decerneret: Sed licet aut nos, in-
 quit, aut Angelus de cælo evangelizet vobis,
 præterquam quod evangelizamus: anathe-
 ma sit. Quid est quod ait: Sed licet nos?
 Cur non potius: sed licet ego? Hoc est,
 etiamsi Petrus, etiamsi Andreas, etiamsi Jo-
 annes, etiãsi postremo omnis Apostolorum,
 chorus evangelizet vobis, præterquam,
 quod evangelizavimus, anathema sit. Tre-
 menda distinctio: propter adserendam pri-
 mæ fidei tenacitatem, nec sibi, nec cæteris,
 Coapostolis pepercisse Parum est. Etiam-
 si Angelus, inquit, de cælo evangelizet vo-
 bis, præterquam quod evangelizavimus; a-

S

nathe-

„anathema sit. Non suffecerat ad custodi
 „traditæ semel fidei, conditionis huma
 „commemorasse naturam, nisi Angeli
 „quoque Excellentiam comprehendisset.
 „et nos, inquit, aut Angelus de cælo,
 „quia Sancti cælestesque Angeli peccare
 „possint, sed hoc est, quod dicit: si
 „inquit, fiat quod non potest fieri, quod
 „ille traditam semel fidem mutare tentare
 „anathema sit.

2 Cap. 13.

„Sed (a) hæc forsitan perfunctorie
 „locutus est, & humano potius effudit
 „petu, quam divinâ ratione decrevit.
 „Sequitur enim, & hoc ipsum ingenti
 „mine iteratæ insinuationis inculcat.
 „prædiximus, inquit, & nunc iterum
 „Si quis vobis evangelizaverit præterquam
 „quod accepistis: anathema sit. Non dicit
 „quis vobis annuntiaverit: præterquam
 „accepistis, benedictus sit, laudetur, recipi
 „tur: sed anathema sit, inquit, id est, sepa
 „tus, segregatus, exclusus, ne unius omni
 „rum contagium, innoxium gregem Christi
 „venenatâ permixtione contamineat. Sed
 „sicut Galatis ista tantum præcepta sunt: sic
 „gò & ista solis Galatis imperata sunt, quæ
 „eiusdem Epistolæ sequentibus commemo
 „rantur: qualia sunt hæc: Si vivimus spiritu
 „spiritu & ambulemus: Non efficiamur in
 „nis gloriæ cupidi, invicem provocantes,
 „vicem invidentes. Et reliqua. Quod si
 „surdus

surdum est, & omnibus ex æquo imperata,,
sunt, stat, ut sicut hæc morum mandata, ita,,
etiam illa, quæ de fide cauta sunt, omnes pa-,,
ri modo comprehendant.,,

a Cap. 14.

Et, (a) sicuti nemini licet invicē provocare,,
aut invidere invicē, ita nemini liceat præter id,,
quod Ecclesia Catholica usquequaque evan-,,
gelizat, accipere. Aut forsitan tunc jube-,,
batur, si quis annuntiasset præterquam quod,,
annuntiatum fuerat, anathemari: nunc verò,,
jam non jubetur. Ergò & illud quod item,,
ibi ait: Dico autem, spiritu ambulate, & de-,,
siderium carnis non perficietis, tunc tantum,,
jubebatur, modò verò jam non jubetur.,,
Quod si impium pariter & perniciosum est,,
ita credere, necessariò sequitur, ut sicut hæc,,
cunctis ætatibus observanda sunt, ita illa,,
quoque quæ de non mutanda fide sancita,,
sunt, cunctis ætatibus imperata sunt. Ad-,,
nunciare ergò aliquid Christianis Catholi-,,
cis, præter id quod acceperunt, numquam,,
licuit, nusquam licet, numquam licebit: &,,
anathemare eos qui adnunciant aliquid, præ-,,
terquam quod semel acceptum est, num-,,
quam non oportuit, nusquam non oportet,,
numquam non oportebit. Quæ cum ita
sint, estne aliquis vel tantæ audaciæ, qui,,
præter id quod apud Ecclesiam adnuncia-,,
tum est, adnunciet: vel tantæ levitatis, qui,,
præter id quod ab Ecclesia accepit, accipiat?,,
Clamet, & repetèdo clamet, & omnibus, & sem-,,
per, & ubique per litteras suas, clamet ille, il-,,

S a

le vas

„le vas electionis , ille Magister Gentium
 „ille Apostolorum tuba, ille terrarum pra
 „ille cœlorum conscius , ut *Si quis novu*
 „dogma adnunciaverit , *anathematizetur*
 „contra reclamant ranæ quædam , &
 „nipses, & muscæ moriturae , quales
 „Pelagiani , (*addo : & Lutherani, Ca*
 „niani, & ceteri Novatores) & hoc C
 „licis : Nobis, inquit, authoribus, tu
 „Principibus , nobis Expositoribus d
 „te quæ tenebatis , tenete quæ damnab
 „reijcite antiquam fidem , paterna infir
 „Majorum deposita , & recipite , quæ
 „illa tandem ? Horreo dicere : sunt es
 „tam superba, ut mihi non modò adfirm
 „sed nec refelli quidem sine aliquo p
 „posse videantur. „

„Observe hîc , quanta sit certitudo fidei
 „Apostolis tradita , tot signis , tot mirac
 „lis à Deo confirmatae , & ad nos per con
 „nuam tot jam sæculorum traditionem tra
 „missæ ; quamque in illa firmi & constan
 „esse debeamus : Ut scilicet id potius neg
 „mus, quod sensus , quod ratio, quod
 „monstratio, quod auctoritas omnium ho
 „minum & Angelorum (etiamsi facerent
 „racula ad id probandum ; quod tamen
 „impossibile) suggerit , quàm id negem
 „quod fides docet : Quia fides prima va
 „revelatione , qui prima est & immutab
 „veritas , nititur : reliqua omnia falli &

lere possunt. Imò si per impossibile Deus
 revelaret contrarium fidei nostræ, quam
 jam primò revelavit, primæ ejus revelatio-
 ni credendum foret, non secundæ: Quia
 si revelaret contrarium, mutaretur, & conse-
 quenter desineret esse Deus, & prima ac in-
 fallibilis veritas. Quæ omnia cum sint im-
 possibilia, sequitur Deum contrarium reve-
 lare non posse; ac consequenter qui novam
 & contrariam doctrinam afferunt, non illam
 Dei, sed cerebri sui, vel dæmonis revela-
 tione accepisse, de quibus Sanctus Hiero-
 nymus: (a) *Unusquisque fingit quod vult, &*
adorat figmentum suum. a In A-
mos 3.

Ex dictis patet evidenter, omnia nova do-
 gmata receptæ Catholicæ fidei contraria
 esse hæreses: & consequenter qui indiscreto
 reformandi zelo succensi propriâ authorita-
 te Novitates inducere student circa fidem ac
 Religionem, aut Hæreticos esse, aut in præ-
 cipitio in hæresim incidendi, consistere, qui
 enim indomitâ agitur novandi cupidine, faci-
 le hæreticas etiam novitates excogitabit.
 Sed promoveamus intentum ex Apostolo (b) b 1. Timoe.
5.6.
 hæresim id ipsum quod novitatem asseren-
 te. *O Timothee, inquit, depositum custodi,*
devitans prophanas vocum novitates, & op-
positiones falsi nominis scientia, quam quidam
promittentes, circa fidem exciderunt. Illu-
stris & efficax est iste Apostolicus textus ad-
versus universos Novatores. Per deposti-

rum igitur intelligitur doctrina sana & Catholica, quæ Timotheo quasi Episcopo credita erat, eique quasi depositum à Paulo commendata: patet primò, quia explicat Apostolus, subdens: *Devitans prophanas vocum novitates, & oppositiones falsi nominis scientia*: Ubi prophanas novitates falsi nominis scientiam quasi deposito oppositam & contrariam vitari jubet: si falsi nominis scientia opponatur deposito sequitur depositum esse veri nominis scientiam, seu sanam ac Catholicam doctrinam, hæc enim vera sapientia est & scientia, cundò, id ipsum patet ex alia Apostoli Epistola ad Timotheum, (a) ubi hoc depositum iterum atque iterum commendat Timotheo, & iisdem penè verbis, quibus vitatur, cum ait: *Formam habere sanæ verborum, qua à me audisti in fide, & dilectione in Christo Jesu: bonum depositum custodi.* Et iterum: (b) *Qua audisti à multis per multos testes, hæc commenda fidelibus tuis minibus.* Et infra. *Sollicitè cura respice, &c. rectè tractantem verbum veritatis, prophana autem & vaniloquia devita.* Ecce ibi idem quod hîc ait: *Devitans prophanas vocum novitates.* Tertio, quia ita explicant Chrysostomus, Anselmus, Theopylactus, Oecumenius, Vincentius Lirinensis apud à Lapide. Hinc autem consequitur doctrinam Catholicam solere per

a 1. Tim.

b Cap. 1.
Cap. 2.

mus tradi, ejusque custodes Episcopos esse obstrictos ad hoc, ut ne minimam ejus partem tolli aut vitari patiantur per prophanas novitates: *lex enim depositi*, inquit Chrysostronus, *non patitur ut aliquid illius pereat sine culpa apud depositarium.* Unde Sanctus Basilius Praefecto Valentis Imperatoris Arriani urgenti ut ei in nonnullis crederet, ita respondit: *Qui Divinis nutriti sunt eloquiis, corrupti de Divinis dogmatibus nec unam syllabam patiuntur: Sed pro eis, si ita oporteat, omnes mortis species amplectuntur.* Rationem autem, cur nihil in fidei dogmatibus fas sit innovando immutare, egregie dat Vincentius Lirinensis. (a) Nam si semel, *inquit*, *admissa fuerit haec* impiae fraudis licentia, horreo dicere, quantum excindendae atque abolendae Religionis periculum consequatur. Abdicata enim qualibet parte Catholici dogmatis, alia quoque atque item alia, ac deinceps alia, & alia jam quasi ex more & licito abdicabuntur, Porro autem singulatim partibus repudiatis, quid aliud ad extremum sequetur, nisi ut totum pariter repudietur? Sed & e contra, si novitia veteribus, extraneis domesticis, & prophana sacrae admisceri coeperint, proserpat hic mos in universum necesse est, ut nihil post hac apud Ecclesiam relinquatur intactum, nihil illibatum, nihil integrum, nihil immaculatum:

a Lib. 9.
contra
prophan.
novitates.
cap. 37.

„sed sit ibidem deinceps impiorum ac tur-
 „pium errorum lupanar, ubi erat ante ca-
 „stræ & incorruptæ sacrarium veritate
 „Sed avertat hoc à suorum mentibus nec
 „divina pietas, sitque hic potius impiorum
 „furores.

Vides quò abducat *indomita novandi
 bido*? Quæ dum ab uno aliquo fidei articu-
 lo facit initium, deinde omnes consequen-
 ter convellit ac abnegat: quemadmodum
 aperta levi murorum ruina, hostes turme-
 ritim irrumpunt: aut ruptò alicubi agger,
 aqua omnia longè latèque inundat, nec ul-
 lo obice coerceri potest. Est quoque serus
 articulorum fidei similis annulo, qui vel
 minima fractus parte digito amplius adapta-
 ri nequit: Itemque campanæ, quæ, vel le-
 vissimâ acceptâ fissurâ, sonum omnem de-
 perdit. Quocirca mirum non est, quod
 niverfa Christiana Respublica commoveri
 sit solita, quàm primùm vel unum Religio-
 nis articulum intelligit, *innovari*, aut in
 dubium vocari: nec immerito, cum fides
 mystici Ecclesiæ ædificii basis sit & fun-
 damentum, sic ut uno convulsò aut mu-
 tatò articulo, reliqui omnes eandem for-
 tunam subeant. A quo exitiosissimo me-
 lo ut Ecclesia se servet immunem, omni-
 curâ ac sollicitudine custodit *depositum* Chri-
 sti, ne vel jota unum, vel unus aper-
 tatur, aut pereat.

pereat de fidei articulis : quod & Vincentius
 Lirinensis (a) præclare adversus temera- ^{a Cap. 4.}
 rios Novatores observavit ac declara-
 vit. „ Christi verò Ecclesia, sedula & „
 cauta depositorum apud se dogmatum „
 custos, nihil in iis unquam permutat, „
 nihil minuit, nihil addit : Non amputat „
 necessaria, non apponit superflua, non a- „
 mittit sua, non usurpat aliena : Sed omni „
 industria hoc unum studet, ut vetera fi- „
 deliter sapienterque tractando, si qua sunt „
 illa antiquitus informata & inchoata, ac „
 curat & poliat : Si qua jam expressa & e- „
 nucleata, consolidet, firmet : Si qua „
 jam confirmata & definita, custodi- „
 at. Denique quid aliud unquam Con- „
 ciliarum Decretis enisa est, nisi ut „
 quod antea simpliciter credebatur, hoc „
 idem postea diligentius crederetur ? Quod „
 antea lentius prædicabatur, hoc idem „
 postea instantius prædicaretur ? Quod „
 antea securius colebatur, hoc idem post- „
 ea sollicitius excoleretur ? Hoc, inquam, „
 semper, neque quicquam præterea, *He-* „
reticorum novitatibus excitata, Con- „
 ciliarum suorum Decretis Catholica „
 perfecit Ecclesia, nisi ut quod prius „
 à Majoribus sola traditione susceperat, „
 hoc deinde posteris etiam per Scriptu- „
 ra chirographum consignaret : magnam „

S § gerum

„ rerum summam paucis litteris compre-
 „ hensam , & plerumque propter intelli-
 „ gentiæ lucem , non novum fidei sensum ,
 „ novæ appellationis proprietate signando .

Nunc latam ac doctissimam audiamus orationem , quâ Vincentius Lirinensis (a) , strenuissimus Novatorum mastix , locum Apostoli , quem
 2 Cap. 26. *tractamus , exponit .* „ Eâ enim mirè adjuva-

„ meum interitum . Quæ cum ita sint , ite-
 „ rum atque iterum eadem mecum revolveat
 „ & reputans , mirari satis nequeo tantam
 „ quorundam hominum vafaniam , tantam
 „ excæcatæ mentis impietatem , tantam
 „ postremo errandi libidinem , ut con-
 „ tenti non sint traditâ semel & accu-
 „ ptâ antiquitus credendi regulâ , sed nova
 „ ac nova in diem querant , semperque aliquid
 „ gestiant Religioni addere , mutare , detrahe-
 „ re : Quasi non cœ este dogma sit , quod se-
 „ mel revelatum esse sufficiat , sed terrena in-
 „ stitutio , quæ aliter perfici nisi assiduâ emen-
 „ datione , imò potius reprehensione non pos-
 „ set : cum divina clament oracula : ne trans-
 „ feras terminos quos posuerunt patres tui . Et

Prov. 22.

Ecc. 8. 6.

10.

„ super judicantem ne judices . Et : scindentem
 „ sepem , mordebit eum serpens . Et illud A-
 „ postolicum , quò omnes omnium hæreseon
 „ sceleratæ novitates , velut quodam spiritali
 „ gladiò sæpe truncatæ , semperque truncatæ
 „ dæ sunt . O *Timothæe , depositum custodi , devi-*
 „ tans prophanas vocum novitates , & oppositi-
 „ ves falsi nominis scientis , quam quidam pro-

mittentes, circa fidem exciderunt. Et post hæc,,
inveniuntur aliqui tanta inveteratæ frontis,,
duritiâ, tantâ impudentiæ incude, tam ada-,,
mantinæ pertinaciæ, qui tantis eloquiorum,,
cœlestium molibus non succumbant? tantis,,
ponderibus non fatiscant? tantis malleis non,,
conquassentur? tantis postremò fulminibus,,
non conterantur? *Devota, inquit, prophanas,*
vocum novitates: non dixit antiquitates: non,,
dixit vetustates, imò planè quid e contrario,,
sequeretur, ostendit. Nam si vitanda est no-,,
vitas, tenenda est antiquitas: & si prophana,,
est novitas, sacrata est vetustas. *Et oppositio-*
nes, inquit, falsi nominis scientia. Verè fal-,,
sum nomen apud doctrinas hæreticorum, ut,,
ignorantiæ scientiæ, & caligo serenitatis. &,,
tenebræ luminis appellatione fucuntur. *Quâ,*
quidam, inquit, promittentes, circa fidem ex-
ciderunt. Quid promittentes exciderunt? nisi,,
novam, nescio quam, ignoratamque doctri-,,
nam? Audies enim quosdam ipsorum dice-,,
re: venite ô insipientes & miseri, qui vulgò,,
Catholici vocitamini, & discite fidem veram,,
quam præter nos nullus intelligit, quæ mul-,,
tis ante sæculis latuit, nuper verò revelata,,
& ostensa est: sed discite furtim atque secre-,,
tim, delectabit enim vos. Et item: cùm di-,,
diceritis, latenter docete: ne mundus au-,,
diat, ne Ecclesia sciat: paucis namque con-,,
cessum est tanti mysterii capere secretum.,,
Nonne hæc verba sunt illius meretricis quæ,,
apud

Prvo. 9.

„ apud Salomonis proverbium vocat ad se præ-
 „ tereuntes viam , qui dirigunt iter suum ?
 „ Qui est , inquit , vestrum insipientissimus ,
 „ divertat ad me. Inopes autem sensu exhor-
 „ tatur , dicens : Panes occultos libenter attri-
 „ gite , & aquam dulcem furtim bibite. Quid
 „ deinde ? At ille inquit , nescio quomodo ter-
 „ rigenæ apud eam pereant. Qui sunt isti ter-
 „ rigenæ ? exponat Apostolus : Qui circa fidem
 „ inquit , exciderunt. Sed (a) operæ pretium est
 „ totum ipsum Apostoli capitulum diligentius
 „ pertractare. O *Timothee* , inquit , *depositum*
 „ *custodi* : *de vitans prophanas vocum novitates.*
 „ O , exclamatio ista , & præscientiæ est pari-
 „ ter & charitatis : prævidebat enim futuros
 „ quos etiam prædolebat , errores. Quis est
 „ hodie *Timotheus* ? nisi vel universa Eccle-
 „ sia , vel specialiter totum corpus Prælato-
 „ rum , qui integram divini cultus scientiam
 „ vel habere ipsi debent , vel aliis infundere.
 „ Quid est , *depositum custodi* ? *Custodi* , in-
 „ quit , propter fures , propter inimicos : ne
 „ dormientibus hominibus superfementizi-
 „ zania super illud tritici bonum semen , quod
 „ seminaverat Filius hominis in agro suo. *De-*
 „ *positum* , inquit , *custodi*. Quid est depositum ?
 „ id est , quod tibi creditum est , non quod à te
 „ inventum. Quod accepisti , non quod ex-
 „ cogitasti : rem non ingeni , sed doctrinæ :
 „ non usurpationis privatæ , sed publicæ tra-
 „ ditionis : rem ad te perductam , non à
 „ te prolata : in qua non auctor de-
 bas

s. Cap. 27

bes esse, sed custos: non institutor, sed
 sed sectator: non ducens, sed sequens. *De-*
positum, inquit, *custodi*: Catholicae fidei ta-
 lentum inviolatum illibatumque conserva.
 Quod tibi creditum est, hoc penes te maneat,
 hoc à te tradatur. Aurum accepisti, aurum
 redde: nolo mihi alia pro aliis subicias:
 nolo pro auro aut impudenter plum-
 bum, aut fraudulenter æramenta supponas:
 nolo auri speciem, sed naturam planè. *O Ti-*
mothee, ô Sacerdos, ô Tractor, ô Doctor,
 si te divinum munus idoneum fecerit, inge-
 niò, exercitatione, doctrinâ: esto spiritalis
 Tabernaculi Beseleel, pretiosas divini dog-
 matis gemmas exculpe, fideliter coapta, ad-
 orna sapienter, adjice splendorem, gratiam,
 venustatem. Intelligatur te exponente illu-
 strius, quod antea obscurius credebatur. Per
 te posteritas intellectum gratuletur, quod
 antè vetustas non intellectum venerabatur:
 eadem tamen quæ didicisti ita doce, *ut cum*
disas novè, non dicas nova.

Sed (ad Apostolum redeamus. *O Ti-* a *Cap. 33.*
mothee, inquit, *depositum custodi, devitans*
prophanas vocum novitates. Devita, inquit,
 quasi viperam, quasi scorpionem, quasi ba-
 siliscum: ne te non solum tactu, sed etiam
 visu afflatuque percutiant. Quid est devita-
 te? Cum hujusmodi nec cibum sumere.
 Quid est devita? si quis, inquit, venit ad vos,
 & hanc doctrinam non adfert. Quam do-
 ctrinam, nisi Catholicam & universalem, &
 unam

unam eandemque per singulas ætatum successiones incorrupta veritatis traditione manentem, & usque in sæcula, sine fine mansuram? Quid tum? Nolite, inquit, recipere eum in domum, nec Ave ei dixeritis: qui enim dicit illi Ave, communicat operibus eius malignis. *Prophanas*, inquit, *vocum novitates*. Quid est prophanas? Quæ nihil habent sacri, nihil religiosi: ab Ecclesiæ penetralibus, quæ est templum Dei, penitus extraneas. *Prophanas*, inquit *vocum novitates*. *Vocum*, id est, dogmatum, rerum, sententiarum novitates, quæ sunt vetustati, quæ antiquitati contrariæ. Quæ si recipiantur, necesse est, ut fides beatorum Patrum, aut tota, aut certè magnâ ex parte violetur, necesse est, ut omnes omnium ætatum fideles, omnes Sancti, omnes casti, continentis, Virgines, omnes Clerici, Levitæ, & Sacerdotes, tanta Confessorum millia, tanti Martyrum exercitus, tanta urbium, tanta populorum celebritas & multitudo, tot Insularum, Provinciarum, Reges, Gentes, Regna, Nationes, totus penè jam terrarum orbis, per Catholicam fidem Christo Capiti incorporatus, tanto sæculorum tractu ignorasse, errasse, blasphemasse, nescisse quid crederet, pronuntietur,

• *Cap. 34.* *Prophanas*, inquit, *(a) vocum novitates de-
væ: quas recipere atque sectari nunquam
Catholicorum, semper verò hæreticorum,
fuit*

fuit. Et revera, quæ umquam hæresis, nisi
 sub certo nomine, certo loco, certo tempo-
 re ebullivit? Quis umquam hæreses instituit,
 nisi qui se prius ab Ecclesiæ Catholicæ uni-
 versitatis & antiquitatis consensione discre-
 verit? Quod ita esse, luce clarius exempla
 demonstrant. *Quibus enarratis, subdit.* Qui-
 bus cunctis satis evidenter perspicuèq; mon-
 stratur, hoc apud omnes fere hæreses solenne
 quasi esse ac legitimum, ut semper prophanis
 novitatibus gaudeant, antiquitatis scita fasti-
 diant, & per oppositiones falsi nominis sci-
 entia à fide naufragent. Contra verò Ca-
 tholicorum hoc ferè proprium deposita san-
 ctorum Patrum & commissa servare, dam-
 nare prophanas novitates: & sicut dixit, &
 iterum dixit Apostolus: si quis annuntiaverit,
 præterquam quod acceptum est, anathema-
 re.

His omnibus luculenter ac irrefragabiliter
 ostenditur, causam hæreseos esse, *Indomitam
 novandi libidinem*, atque novitatem doctrinæ
 & sermonum falsi dogmatis esse notam & si-
 gnum: indeque hæretici passim ab aliis etiam
 Patribus quasi Novantes norantur, detegun-
 tur, ac damnantur: eorumque doctrina vel so-
 lius novitatis titulo hæretica, aut certè de hæ-
 resi suspecta rejicitur: quæ subjectis demon-
 stro testimoniis.

Sanctus Irenæus (A) de Valentino & asseclis *Lib. 1.*
 hæreticis ita scribit: *Cum autem discrepant ad cap. 16.*
 in vi-

invicem & doctrinâ & traditione , & qui
centiores eorum agnoscuntur , affectant
singulos dies novum aliquid adinvenire
fructificare quod numquam quisquam excog
vit.

a Lib. 2.
epist.
epist. 8.

Sanctus Martyr Cyprianus (a) ut No
tum de hæresi ac schismate ostendat con
ctum , asserit rerum novarum semper cupiditate

b Lib. 4.
epist. epist.
11.

& alio loco dicit (b) : quod post Destrad
nem , post connexam & ubicunque confusio
Catholica Ecclesia unitatem , humanam con
tur Ecclesiam facere , & per plurimas civitate
tes novos Apostolos suos mittat , ut quadam
centia institutionis suæ fundamenta con
ruat.

c Lib. con
tra Con
stantium.

Sanctus Hilarius (c) de Arianis loquens
Ubi , inquit , impietatis occasio patet , novitas
admittitur. Et longe infra , ex nomine Ari
rianorum , Sub rejiciendis , ait , novitate
bus rursus ipsi novis ad D. E. U. M. vocabulo
rebellamus , & subscripturarum vocabulo non
scripta mentimur , vagi , prodigi , impi
dum & manentia demutamus , & accepta per
dimus , & irreligiosa presumimus. Dicitur
verissimum : familiare namque id est hære
ticis , sub prætextu rejiciendæ novitatis , de
qua accusant nefariè Catholicos , ac restau
randæ antiquitatis , Novis ad Deum vocantur

d Hom. 1.
Rasch.

Theophilus Alexandrinus (d) comparat
hære-

hæreticos veritatis antiquæ fastidia sustinen-
tes, Pragustantibus, cibos vulgares fa-
stidientibus, & novos, ac insolitos affectan-
tibus.

Opratius Milevitanus (a) Donatistis in-
sultans: *Et novitas, inquit, contra antiqui-
tatem à vobis instituta est.* Et alio loco (b):
*Quæ est ista nova & stulta sapientia, novitatem
querere in visceribus vetustatis?*

Sanctus Augustinus (c) ita Cresconium
perstringit: *Ecclesiam, inquit, perisse dicitis:
& vos unde nati fueritis ostendite. Sola igitur E-
vangelica doctrina per excellentiam vera & an-
tiqua dicitur, ad invidiam falsa, quæ nova
appellatur.* Unde idem sanctus Doctor (d)
multas de anima opiniones enarrans, de qua-
dam earum quam credit esse erroneam nec ta-
men illam se posse expugnare concedens, ait:
Ipsa tamen solâ novitate displicet.

Juxta Tertullianum (e), *Quidquid Aposto-
licum non est, posterius est, & proinde novum,
atque adulterinum judicari debet.*

Sanctus Gregorius de hæreticis docet (f):
*Quod communem scientiam habere refugiunt,
ne cæteris æquales æstimentur: & occulta ac no-
va semper exquirunt quæ dum alii nesciunt, a-
pud imperitorum mentes ipsi de singularitate sci-
entia gloriantur.*

Sanctus Bernardus (g) non semel notat ac
perstringit in Petro Abailardo vafro hæresiar-
cha effrenem novandi libidinem: *suas, inquit,*

T

novi-

novitates Catholicorum Patrum doctrina
fert *Et* fidei. Et alibi loquens de eodem: *Hæ-*
mus, ait, in Francia novum de veteri magis
Theologum, qui ab ineunte ætate sua in
Dialectica lusit, *Et* nunc in Scrip-
sanctis insanit. Olim damnata *Et*
ta dogmata, tam sua videlicet quam
na suscitare conatur, insuper *Et* nova
dit. Relatis deinde quibusdam execratio-
ejus novitatibus, exclamat: *Quis non*
reat prophanas novitates *Et* vocum *Et*
suum?

a In epist.
Can.

Venerabili Beda (a) teste, Diotrophes
postolorum temporibus Hæresiarcha exstitit
superbus quidem ille & insolens, malens
que nova docendo primatum usurpare
entia, quam antiquis sanctæ Ecclesiæ,
Ioannes Apostolus prædicabat, humiliter
vere atque auscultare mandatis.

b De Ec-
clesia
Christi l. 1.

Illustrissimus Noguera (b) ita tempo-
sui describit deploratque prophanos Novit-
tores. „Quam multos (prò dolor) vi-
„deas ætate nostra, qui volentes & scien-
„tes, sanæ & Catholicæ Religioni non
„cium remittunt, seque in eam pestem præ-
„cipites dedunt, ut quidvis potius
„quam quod Catholica Ecclesia appro-
„bat, recipiant, suscipiant, admirentur,
„ac cujuslibet hominis somnia pro cælesti
„doctrina amplectantur, quæ à Majoribus
„nostris, viris sanctitate & doctrina singula-

tri præstantibus, summo consilio, incredibili,
 sapientia, & maximo pietatis studio statuta,
 & complurium sæculorum atque ætatum usu,
 & authoritate roborata, ac confirmata sunt,
 ea omnia ab instinctu & voluntate dæmo-
 num profecta esse clamant. Quid vetus,
 antiquum, & à memoria nostra remotum,
 est, id omne execrantur, ac ne auditione qui-
 dem dignum putant, contra atque habet cœ-
 leste oraculum (a), quod ait: *Interroga pa-
 trem tuum, & dicet tibi: Majores tuos, & an-
 nuntiabunt tibi.* Et quod alibi monet Scri-
 ptura (b), *Ne te prætereat narratio seniorum,*
 ipsi enim didicerunt à patribus suis, quoniam ab
 ipsis discas intellectum, & in tempore necessita-
 tus dare responsum. Quæ nova nondum audi-
 ta, & nunc primùm nata sunt, sine ulla consi-
 deratione, judicio, & examinatione admittunt,
 amplectuntur, exosculantur, & divina oracula esse,
 prædicant. Ut planè de eis liceat dicere, quod
 de Atheniensibus olim dixit Lucas (c): *Ad*
 nihil videlicet aliud eos vacare, quam ut ali-
 quid novi dicant aut audiant. Nec minus sanè ad-
 rem accommodatè eà oratione eos simul &
 ipsorum magistros alloqui possis, quâ usum
 fuisse scribit Plato Ægyptium quendam
 Sacerdotem, dum loqueretur cum Solone,
 Lacedæmonio, quæ ad hunc modum ha-
 bet (d): *O Solon, Solon, vos Græci semper*

a Deut. 32

b Eccl. 9.

c Act. 17.

d In Timæo

a Ser. 66.
in Cant.
can.]

per veterem auditionem antiquam habet
res opinionem : ex Græcis enim nullus est
nexus. Ac ita quidem certè res habet. Nullus
enim adversarii nostri opinionem, & sententiam
sequuntur, aut proferunt, cujus vel a
stolum A, vel postolicum aliquem virum
demonstrare possent. Divus Bernardus
loquens de quibusdam sui temporis hæreticis,
quorum hi sopitos, & extinctos, & in
lucem revocant : *Quare, inquit, ab illis
sua secta auctorem, neminem datur. Quæ
hæresis non ex hominibus habuit pro-
fatum Hæresiarcham? Manichæi, Manem
reprincipem, & præceptorem : Sabellianum
bellum : Arriani, Arrium : Eunomianum
Eunomium : Nestorium, Nestoriani : ita
cetera hujusmodi pestes, singule sicut
magistros homines habuisse noscuntur, &
sua originem simul duxere, & nomen. Et
vit ille sanctus. Quamvis autem nostris
temporis hæretici errores à superiorum tem-
porum hæreticis excogitatos invehant in
Christi Ecclesiam, tamen quia neque ab Apo-
stolis, neque ab iis, qui Apostolorum locum
tenuere priscis temporibus, ortos fuisse
demonstrare possunt, novos eos esse, & ideo damnari
deberi censendum est. Hæc Novitæ
vera.*

Omnis igitur hæreticus prophanus est Novitæ

vator, infallibilisque hæreleos signum est,
Novitas doctrina ac sermonum. Contra,
 sana ac Catholica doctrina cana est ac prisca,
 à CHRISTI & Apostolorum temporibus ad
 nos illibatè derivata. Hinc sanctus Joannes:
 (a) *Non mandatum*, inquit, *novum scribo*
vobis. Et infra: *Quod audistis ab initio, in*
vobis permaneat. Hoc antiquitatis telò im-
 petit ac jugulat Marcionem Tertullianus (b),
 cum ait: *Ego meum Evangelium dico verum,*
Marcion suum: quis inter nos determinabit,
nisi temporis ratio ei præscribens auctoritatem,
quod antiquius reperietur; & ei præjudicans
vitiationem, quod posterius revincetur? in
quantum enim falsum est corruptio veri, in
tantum præcedat necesse est veritas falsum.
 Idem contra Hermogenem: *Solemus, in-*
quit, compendii gratia hæreticis de posteri-
tate præscribere. Eodem telò percutit No-
 vatores omnes sanctus Hieronymus (c):
 Cur, inquit, *post quadringentos annos*
 (dicamus nos: post mille sexcentos) do-
 cere nos niteris, *quod ante nescivimus? us-*
que ad hunc enim diem sine ista doctrina
mundus Christianus fuit. Et NAZIAN-
 ZENUS (d): *Si, inquit, ante hos tri-*
ginta annos fides incepit, cum quadringenti
fere sint anni, ex quo manifestatus est
CHRISTUS, certè & Evange-
lium nostrum in tanto tempore fuit inane;

a Epist. 1.
cap. 2.

b Lib. 4.
contra
Marcio.

cap. 4.

c Epist. ad
Pamach.
& Ocean.

d Epist. 2.
ad Clido-
nium.

inanis & fides nostra, & si qui testimo-
 num prabuerunt frustra sunt testificati,
 fra etiam populo præsuerunt. Præsules
 ac tanti. Qua de re rursus Tertullianus
 (a) Edant, ait, origines Ecclesiasticorum
 rum, evolvant ordinem Episcoporum
 rum, ita per successiones ab initio de-
 rentem, ut primus ille Episcopus, aliquid
 ex Apostolis habuerit auctorem & ante-
 rem. Huiusmodi autem successiones in
 cunctis Novatoribus demonstratu est
 possibilis; posteriores namque aut
 anterioribus in dogmatibus non com-
 unt (quis enim, hæresiarcha, omnes
 theri, aut Calvini, exempli gratia, tes-
 docuitque errores?) aut anteriores
 Ecclesia, damnati penitus sunt extincti
 universis suis erroribus, multis saepe
 culis antequam posteriores ab Orco pro-
 sent in lucem.

Solò igitur Catholica antiquitatis
 novitates prophanae conficiuntur. Adeo
 sus quas & istud stat inconcussum argu-
 mentum: quod Novatores nullis suis
 inventa dogmata confirmant miraculis
 tamen novam conatur inducere doctri-
 nam, eam debet efficacissimis, eisque
 dentissimis probare argumentis: alioquin
 nihil adversus antiquam possidentem po-
 test obtinere: si verò nova doctrina

a Lib. de
 praescrip.
 cap. 32.

est, ut ad vitam æternam consequendam necessaria esse prædicetur, debet eam evidentissima miraculorum operatione stabilire. Sic enim factum esse reperimus, quoties à D E O nova doctrina populo est tradita ac mandata. Primò enim cum Moyles mittitur ad Pharaonem (a), non audet ire, eò a Exod. 3. quod timebat ne illi propter rei novitatem, quam erat Pharaoni dicturus, nec Pharao, nec reliqui Ægyptii fidem haberent. Quapropter illis D E U S concessit potestatem miracula patrandi cum Pharaoni ac Ægyptiis sua exponeret mandata: Ut visâ miraculorum evidentissimâ operatione, persuaderentur ad credendum his, quæ Moyles illis dicturus erat. Deinde ipse Dominus, & novam prædicans in mundo legem, & veteris legis novam ac veram pandens intelligentiam, miraculis multis & certissimis suam doctrinam confirmavit. Postquam enim sermonem prolixum coram discipulis suis, aliisque hominibus habuisset in monte, in quo eos docuit præcepta Decalogi juxta verum eorum sensum, continuo post, sermone finito, miraculum operatus est. Cum videlicet leproso petenti atque dicenti: *Domine se vis potes me mundare*: Respondit (b): *Volo*, b Matt. 8. *mundare*. Et confestim mundatus est à lepra. Neque hoc casu factum esse arbitre-

^aIn cap. 8.
Matth.

ris, ut finitō sermone, illicō CHR
STUS coram populo qui eum audierat,
profum sanet: Causam enim facti h
Divus assignat Hieronymus, dicens (a)
Rectè post prædicationem atque doctrinam,

gni offertur occasio, ut per virtutum mira
la, præteritus apud audientes sermo firmetur.
Hæc Hieronymus. Quod si talia miracula,
CHRISTUS non fuisset operatus, quibus
homines ad ejus doctrinam amplectenda
permonerentur, ipsis Judæis tunc non
credentibus nulla fuisset propter hoc culpa
imputata: Ipse enim CHRISTUS ait

^bIoan. 15.

(b) *Si opera non fecissem in eis, qua nemo alius
fecit, peccatum non haberent.* Unde evi
dentissime convincitur esse necessariam mi
raculorum operationem, ad tam excellen
tis doctrinæ, ut est Evangelica, confirma
tionem. Prædicatō insuper per CHRIS
TUM Evangelio, ac plurimis ab eomin
culis confirmatō, cum Apostoli post
CHRISTI in ecelum ascensionem per
diversas Orbis partes Evangelicam do
ctrinam disseminarent, diversorum quo
que miraculorum operatione eandem con
firmarunt: Juxta quod de illis scribit Mar
cus (c): *Illi autem profecti prædicaverunt ubique,
Domino cooperante, & sermonem confir
mans sequentibus signis.* B. Ambros. exponit
illud, ad Romanos (d). *Per quem accepimus gratiam*

^cMar. ult.

^dRom. 1.

nam & Apostolatum, &c. Sic ait: *Testis enim doctrina virtus est, ut quia quod predicatur, incredibile mundo est, gestis fieret credibile.* Et Venerabilis Beda. (a) *Concessa, inquit, primò a Lib. 3. in Luc. 6. 7.* potestate signorum, misit predicare regnum Dei, ut promissorum magnitudini attestaretur etiam magnitudo factorum, fidemque daret verbis virtus ostensa, & nova facerent, qui nova predicarent. Hæc Beda. Ex his ergò omnibus colligimus, novam de fide doctrinam debere certissimis evidentissimisque miraculis confirmari. Quod si quid novum, sine novorum miraculorum editione prædicetur, ipsâ novitate de hæresi est suspectum. Et qui huiusmodi Novitatibus delectatur, eisque excogitandis ac evulgandis anxius incumbit, ut inde inanem caperet gloriam, aut aliud temporale commodum, hac solâ ratione conjicio eum, cum Patribus relatis, & Alphonsò à Castro, (b) esse hæreticum, aut in hæresim pronum, & qui facilè in eam dilabatur. Videor mihi magnâ hîc contentione Novatores audire clamantes: Dicta adversus Novitates hæctenus, ad nos nihil, qui non nova cudimus dogmata, at verò Apostolicam antiquam doctrinam purè ac impermixtè docemus: ac etiam (quod quidam jactitant) antiquos Ecclesiæ instauramus Canones, ac primitivorum fidelium securissimas morum praxes: quinimò, novitates, quæ in Ecclesiam irreperunt, insectari, istud unicum, no-

T 5

strum

b Lib. 1.
cap. 14.
advers.
Hæreses.

strum est studium. Et hæc quidem species
at fraudulentè, jactant, quotquot se Ecclesi-
ingerunt, quantumvis importunè, refer-
mandæ: Est enim ipsum antiquitatis nome-
longè aptissimum, ut errorem populo facere
probabilem: ideoque Hæretici & antiqui-
tem, & Ecclesiam antiquam, sic inclamant,
præsentis Ecclesiæ & fidem & Ritus fab-
diant, ipsamque Ecclesiam suâ ipsius anti-
quitatis autoritate impetere ac destrui
admoliantur. Hinc S. Hieronymus (a) Hæ-
reticis, accommodans jactabundam vocem,
quæ est apud Isaiam: *Filius Sapientium ego
filius antiquorum*: Sic inquit: *Solent Hæretici
Regi suo, vel Pharaoni dicere; Filii sumus Sa-
pientium, qui ab initio doctrinam nobis Aposto-
licam tradiderunt: Filii sumus Regum antiquo-
rum*. Similiter S. Gregorius (b) Hæretico
tribuit gloriationem, Eliphæz Themanitar:
*Senes antiqui sunt in nobis multo, vetustiores
quàm Patres tui*. Sic loquitur S. Doctor:
Tum verò Hæretici, ut ea, quæ asserunt, com-
mendare stultis mentibus hominum quasi de
antiquitate possint, antiquos Patres se habere
testantur: atque ipsos Doctores Ecclesiæ, sui
professionis Magistros, dicunt: cumque presen-
tes Prædicatores despiciunt, de antiquorum Pa-
trum Magisterio, falsâ presumptione glorian-
tur. Hanc ipsam technam ante relatos Pa-
tres Macedonio exprobrat S. Athanasius (c)
hisce verbis. *Quemadmodum Manichæi &*
Phry-

a In c. 19.
1/a.

b In 15.
Iob. c. 15.

c Dialogo
3. de Trin.

Phryges, omnesque ad id hæreses dictitant, se ita credere, ut Sancti Apostoli crediderunt
na & tu facis. Apostolos, atque omnem inde antiquitatem usque ad Victoris Papæ tempora haud segnius jactabant Artemonis Discipuli (a) quorum hæresim contra Christi divinitatem Paulus Samosatenus postmodum suscitavit. Quam videbatur Aëtio (b) sua hæresis antiquitate veneranda, qui ex contemptu Orthodoxos appellabat *Temporarios quosdam homines.* Fraudem eandem Magistrò Aëtio didicerat Eunomius in ipso suæ Apologiæ exordio hæc præfatus apud Basilium: (c) *Eam verò, ait Hæresiarcha, qua jam diu apud Patres obtinuit piam traditionem, tamquam amissam quandam, aut regulam exponendo præmittamus, ut quacumque dicuntur tutius peream possimus judicare.* Ne denique longius diffundatur oratio, omnes Novatores unam personant antiquitatem: at quam mendaciter hætenus eò titulò fuerint gloriati dicta supra reddunt indubitatum: & iure de eis dixit S. Hieronymus, (d) quod *Filii antiquorum, quos se jactitant Hæretici, arguuntur stultos habuisse Doctores.* Aëtio verò sic exprobrat S. Epiphanius: (e) *Tu verò temporarius multò magis appellandus es, qui & in errorem abductus es, & fastu, arrogantiaque distentus, & gregis tui pecudes passim per dumis, & spinis consita pascua propulisti. Nemo enim eadem tecum ex veteribus sensit, ô Aeti! Quò telò universi planè Hæretici confodiuntur.*

a Euseb.
lib. 5 c. 25.

b Epiphanius.
Hæres. 76.

d Lib. 1.
contra
Eunom.

d In cap.
19. 1/a.

e Hæres.
76. confut. 1. n. 1.

Ut

Ut verò Lector habeat specimina quædam
 Novissimorum Novatorum dogmatum
 Nonne novum est dogma Calvini, Deum
 præcipere impossibilia? Nonne novum
 Christum pro omnibus hominibus non esse
 mortuum? Nonne novum, hominem
 libero carere arbitrio? Nonne novum, visibi-
 lem Ecclesiam visibili carere Capite, ac Ro-
 manum Pontificem esse Antichristum, non
 Vicarium Christi? An non novum, dolorem
 de peccatis ex metu gehennæ conceptum, sine
 fervilem, subjacere peccato, & hominem magis
 reddere hypocritam, quod Lutherus de-
 ravit? An non novum, nec Sanctorum Re-
 liquias, esse venerandas, nec Sanctos invocan-
 dos? An non novum, ter venerandas Dei
 Matris imagines puerorum esse pupas? An
 non novum, Cæremonias omnes esse abro-
 gandas, ac Tempia Christi omni ornatu de-
 spolianda? Nova certè sunt hæc omnia, et
 aliis innumeris, figmenta: nisi fortè dicant
 Novatores ideò non esse nova, quia alii ante
 eos Hæretici illa confinxerunt: Hoc enim
 Novissimis Novatoribus est peculiare, ut raro
 ex vino defæcato, sed ex fecibus ab Ecclesia
 rejectis, quæ extant plurimæ, hauriant.
 Verùm, etsi hoc ita se habeat, ea tamen quæ
 semel antiquata sunt, incipiunt aliquando esse
 nova, quia tunc renovantur. Sic quamvis
 errores suos moderni Novatores ex Walden-
 sibus, Wicleffistis, aliisque hujusmodi fur-
 furis

furis erroribus hauserint, quia tamen eos jam dudum ab Ecclesia rejectos reorbuerunt, ac velut jam diu sepultos ab inferis revocarunt, idcirco eorū hæreses nova, hesternæ, recentiaque sunt figmenta. Quocirca S. scribit Hieronymus in istum Psalmi versum : (a) *Filia sicut novella plantationes à juventute sua.* ^{129.}
Plantatio eorum (Hæreticorum) non est vetus, sed novella : non est enim de veteri lege : non est de Prophetis, non de Apostolis, sed de novis est Magistris : Filia eorum sicut novella plantationes à juventute sua : sed juvenes sunt, licet multæ sint hæreses : Veteres tamen, cum quotidie mutantur, & doctrinas suas innovant, nova sunt, non enim sunt veterum Magistrorum errore contenti, sed quotidie nova ipsi reperiunt. Hæc Hieronymus. Ex hisce ad antiquorum Canonum Recusores responsio in promptu est : & isti namque Novatorum veniunt nomine, quantum vis jactitent antiquitatem : ut enim jam jam probatum est, non ii tantum superinducunt nova, qui dogmatifant planè recentia, numquam audita, aut usitata, sed & illi, qui contra præsentem pacificè ac legitimè possidentem consuetudinem, absque legitima auctoritate opportunè importunè moliuntur restituere eos usus ac praxes, quæ cum olim quidem fuerint, modò penitus sunt aboletæ, idque Ecclesiâ universâ, ejusque summo Pastore Romano Pontifice consentiente & approbante : Hi, inquam, nova quoque inducunt

cunt inventa: quod ut ad oculum sit demonstratum, subjectas solum Ecclesiæ primitivæ ac antiquæ cupio observari ac contemplari praxes, & Canones,

1. Caput 51. Concilii Carthaginensis IV. 214. Episcoporum. *Clericus, quantumlibet Verbô Dei eruditus, artificio victum querat.*

2. Caput 54. ejusdem. *Clericus in vitiis fratrum profectibus, donec in vitio est, non promoveatur. Solent autem Fratrum nomine denotari Religiosi.*

3. Canon 1. Pœnitentialis. *Quod si Presbyter fornicationem fecerit, pœnitentiam decem annorum faciat hoc modo: Scilicet, quod sit inclusus, sive à cæteris in aliquo loco remotus, sacco indutus, & humi prostratus misericordiam Dei implorans. Ubi consequenter alia plurimæ præscribuntur austeritates publicæ ac privatae.*

4. Canon 30. Pœnitentialis. *Qui blasphemaverit publicè Deum, vel aliquem Sanctorum, & maxime Beatam Virginem, illi debet Episcopus hanc pœnitentiam injungere: scilicet ut septem diebus Dominicis præ foribus Ecclesiæ in manifesto dum Missa cantatur existat, & ultimo illorum dierum Dominicorum pallium & calceamenta deponat, & corrigiam ligatam circa collum habeat, & septem præcedentibus sexibus Ferus in pane & aqua jejuret, nullatenus Ecclesiam ingressurus. Et aliis pœnis superadditis.*

5. Canon 51. Apostolorum. *Si quis Episcopus,*

Populus, aut Presbyter eum, qui à peccato reuertitur, non recipit, sed rejicit, deponitor.

6. Canon 53. Apostolorum. Si quis Clericus in caupona cibum capere deprehensus fuerit, à Communione excluditor.

7. Canon 56. Apostolorum. Si quis mancum, aut mutum, surdumve, aut cecum, aut eum, cui vitiosus est incessus, subsannaverit, Communione privator. Consimiliter & Laicus.

Canon 59. Apostolorum. Si quis falso inscriptos impiorum libros tamquam sacros in Ecclesia ad populi & Cleri corruptionem publicaverit, deponitor.

9. De abroganda praxi, quã vulgus promiscuè legebat sacram Scripturam, quæ invaluerat tempore S. Hieronymi & Hæreticorum operã, & hominum curiositate, ita, reprehendendo, scribit S. Doctor: (a) *Agricola, Ep. 103.*
la, camentarii, fabri metallorum, lignorumque cafores, lanarii quoque & fullones, & ceteri qui variam supellectilem & vilia opuscula fabricantur, absque Doctore esse non possunt quod cupiunt. Quod Medicorum est, promittunt Medici: tractant fabrilia fabri. Sola Scripturarum ars est quam sibi omnes passim vendicant. Scribimus indocti, doctique poemata passim. Hanc garrula anus, hanc delirus senex, hanc Sophista verbosus, hanc universi præsumunt, lacerant, docent antequam discant. Alii adducto supercilio, grandia verba trutinantes inter mulierculas de sacris Litteris philosophantur. Alii discunt

discunt (prò pudor) à fœminis quod viri
 ceant. Divus quoque Gregorius Nazian-
 nus antiquitus reprehendit promiscuam
 licentiam sacram Scripturam lectitandi, O
 21. Sanè & apud nos, ait, quemadmodum
 res Sapientes Hebræos legem condere dece-
 enim nequaquam permittēbant, ut juvenes
 cros legerent libros, tamquam inutiles animis
 adhuc infirmis ac tenellis: quò non omnia,
 semper concederentur omnia. Quæ antiq-
 doctrina Apostolico est conformis oraculo
 quò Paulus asserit. 1. *Timoth. 2.* Docere
 tem mulierem non permitto. Et 1. *Corinth.*
*Mulieres in Ecclesijs taceant: non enim per-
 titur eis loqui, sed subditas esse, sicut & lex dicit
 si quid autem volunt discere, domi viros
 interrogent.* Non autem dicit Apostolus
 quod erat æquè facilè, *Scripturas legant.* Hæc
 ait Primasius, antiquus Pater: *Viri ad id
 esse deberent, ut uxores suas docere, & in rebus
 fidei instruere possent.* Sed, quid si indo-
 sint viri, aut mulieres sint innuptæ? Respondit
 Primasius: *Habent Concionatores, Confessores
 & Magistros, qui eas instruant.* Hæc est do-
 ctina & praxis antiqua circa lectionem sacre
 Scripturæ pro mulierculis.

10. De praxi conversandi ac cohabitandi Cle-
 ricorum, cum mulieribus hæc statuit ven-
 randa antiquitas. S. Clemens *Epist. 2. ad
 eob. Hierosolymorum Episcopum*, sic scribit
Clericus solus ad fœmina tabernaculum non de-

cedat, nec properet: nec sine majoris natu Principis iussione: nec Presbyter solus cum sola foemina fabulas misceat: nec Archidiaconus, nec Diaconus sub prae-textu humilitatis, & officii frequentet domicilia Matronarum, aut forte per Clericos, aut domesticos eius matrona mandent secretum aliquid. Si cognitum fuerit, & ille deponatur, & illa à liminibus arceatur Ecclesiae. Hæcibi. S. quoque Cyprianus de cohabitatione Clericorum cum foeminis conjunctis consanguinitate hæc statuit, in fine lib. de singularit. Clericor. Si quis habet matrem, vel filiam, vel sororem, vel conjugem, vel cognatam, sic habeat, ut nulla ancilla intersit, neque aliqua ingrediatur extranea, ne ad hoc videatur tenere proximas suas ut ipsarum causa liberè sibi adhibeat alienas, quod si non possint ipsæque sunt proxima sine famularum ministerio, vel sine amicarum esse solatio, expedit ut migrent ad aliud domicilium, quàm propter illas persona contraria teneantur, humanum est enim ut nec Clericus illas necessariis foeminis fraudet, nec ipse Clericum per importunas foeminas sordident. Assignari possunt sanctis mulieribus, cum quibus vivant, dummodo cum Clerico foemina nulla commaneat, non despecta, non vetula sine affinitate peculiariter suspicienda ad domesticum obsequium, quia magis illic cùd delinquitur, ubi sine suspitione securum potest esse delictum, maxime quia Cupidini nulla deformitas, nulla despectio fastidii vel vitis existit, sed diabolus

V

pingens

pingens speciosum efficit quicquid fœdum vel
ridum fuerit. Si quis autem plures Canones
praxes antiquas antiquatas ac aboletas desin-
ret, noster Clypeus Religionis dat, *part. 1. c. 1.*

Quod si hodie quispiam præmissas (ex im-
meris aliis) primitivæ ac antiquæ Eccle-
siæ praxes, Canones, ac dogmata omnia, aut
vel unum aliquod adniteretur ad praxim re-
verti, vix dubito, & ne vix quidem, quin
ipsis antiquarum praxium ac Canonum Re-
cusoribus, exhiberetur ut *novi* ac impu-
dens dogmatistes. Liquidò proinde con-
stat, *novorum* nomine, nedum venire
dicitur, ac numquam usitata, sed antiquata
aboleta, si renoventur. Hic nostra fert
prophanos esse Novatores, quidquid non
antiquitatem sonare videantur, ac novitate
bellum implacabile indixisse: placent enim
illis novitates à se adinventæ ad præfixum
scopum assequendum, displicent, quæ
Religionis augmentum legitimâ Ecclesiæ au-
thoritate sunt institutæ: quibus proinde
stortis Antiquariis, ac fraudulenris Novatoribus
cum S. Hilario (a) repono: *Novitates
cum, sed prophanas devitari jubet Apostolus.
Tu cur pias excludis? . . . In uno novitas eligi-
tur, in alio submovetur. Ubi impietatis occu-
siopate, novitas admittitur: ubi autem Reli-
gionis maxima & sola cautela est, excluditur.*

Non igitur omnia nova noxia: sed
prophanæ, ac usurpatâ authoritate indilcre-

a Lib con-
tra Con-
stantium.

re investæ novitates ex Apostoli mandato sunt devitandæ. Quæ verò in novanda Religione observanda sit ratio ac regula, sapè laudatus docet Vincentius Lirinensis. „ (a) Sed forsan dicit aliquis: Nullusne ergò in Ecclesia Christi profectus habebitur Religionis? Habeatur planè, & maximus. Nam, quis ille est tam invidus hominibus, tam exosus Deo, qui istud prohibere conetur? Sed ita tamen ut verè profectus sit ille fidei, non permutatio. Si quidem ad profectum pertinet ut in semetipsa unaquæque res amplifictur: ad permutationem verò, ut aliquid ex alio in aliud transvertatur. Crescat igitur oportet, & multum vehementerque proficiat, tam singulorum, quàm omnium, tam unius hominis, quàm totius Ecclesiæ ætatum, ac sæculorum gradibus intelligentia, scientia, sapientia: sed in suo dumtaxat genere, in eodem scilicet dogmate, eodem sensu, eademque sententia. (b) Imitetur animarum Religio rationem corporum, quæ licet annorum processu numeros suos evolvant, & explicent, eadem tamen quæ erant, permanent. Multum interest inter pueritiæ florem, & senectutis maturitatem: sed iidem tamen ipsi fiunt senes, qui fuerant adolescentes: Ut quamvis unius ejusdemque hominis, status habitusque mutetur, una tamen nilominus eademque natura, una eademque persona sit. Parva lactentium membra ma-

2 Lib. con-
tra pro-
phan. No-
vit. c. 23.

b Cap. 29.

„ gna juvenum : eadem ipsa sunt tamen. Quæ
 „ parvulorum artus, tot virorum : & si qui
 „ sunt, quæ ævi maturioris ætate parium
 „ jam in feminis ratione proferta : ut nil pol
 „ novum proferatur in senibus, quod non
 „ pueris jam antea latitaverit. Unde non
 „ bium est, hanc esse legitimam & recte
 „ proficiendi regulam, hunc ratum atque p
 „ cherrimum crescendi Ordinem : si eas
 „ per in grandioribus partes ac formas num
 „ rus detexat ætatis, quas in parvulis Cæc
 „ ris sapientia præformaverat. Quod si ho
 „ mana species in aliquam deinceps non sui ge
 „ neris vertatur effigiem, aut certè addat
 „ quippiam membrorum numero, vel detra
 „ hatur : necesse est, ut totum corpus vel inte
 „ cidat, vel prodigiosum fiat, vel certè debi
 „ tetur. Ita etiam Christianæ Religionis de
 „ ma sequatur has decet profectuum leges :
 „ annis scilicet consolidetur, dilatetur tempus
 „ sublimetur ætate : incorruptum tamen
 „ illibatumque permaneat, & univèrsis pa
 „ rtium suarum mensuris, cunctisq; quasi men
 „ bris ac sensibus propriis plenum atque perf
 „ ctum sit : quod nihil præterea permutatio
 „ admittat, nulla proprietatis dispendia, nul
 „ lam sustineat definitionis varietatem.

• Cap. 30.

„ Exempli gratiâ : a severunt Majores nostri
 „ antiquitus in hac Ecclesiastica segete criticæ
 „ fidei semina : iniquum valdè & incongruum
 „ est, ut nos eorum posterum pro germana veri
 „ tate

tate frumenti, subdititium zizaniæ eligamus, errorern. Quin potius hoc rectum & consequens est, ut primis atque extremis sibi non discrepantibus, de incrementis triticeæ institutionis, triticei quoque dogmatis frugē demeramus: Ut cum aliquid ex illis seminū primordiis accessu tēporis evolvatur, & nunc latetur & excolatur: nihil tamen de germinis proprietate mutetur: addatur licet forma, species, distinctio: eadem tamen cujusq; generis, natura permaneat. Absit etenim, ut ros ea illa Catholici sensus plantaria, in carduos, spinasque vertantur. Absit, inquam, ut in isto spiritali paradiso, de cynamomi & balsami surculis, lolium repente atque acconita proveniant. Quodcumq; igitur in hac Ecclesia, Dei agricultura, fide Patrum satum est: hoc idem filiorum industria decet excolatur, & observetur: hoc idem floreat & maturescat: hoc idem proficiat & perficiatur. Fas est etenim, ut prisca illa cœlestis Philosophiæ dogmata, processu temporis excurentur, limentur, poliantur: Sed nefas est ut commutentur, nefas ut detruncantur, ut mutilentur. Accipiant licet evidentiam, lucem, distinctionem: sed retineant necesse est plenitudinem, integritatem, proprietatem.

Nam si semel admessa fuerit hæc impiæ fraudis licentia, horreo dicere, quantum excindendæ atque abolendæ Religionis periculum consequatur. Abdicatâ etenim

V s

qua

1, qualibet parte Catholici dogmatis, alia quoque
2, que atque item alia, ac deinceps alia & alia
3, quasi ex more & licito abdicabuntur.

Hæc Lirinensis: cuius normam ac regulam
quia hodierni Novatores non observant, hæc
tanta hæresum confusio, tanta fidei Catho-
licæ dogmatum strages, cum quod in Do-
gricoltura, fide Patrum satum est, non ob-
servent, poliant, ac dilucidant, sed indomita
novandi libidine permutent, ac penitus abo-
leant; ut jure inter signa ruina Ecclesie nu-
meraverit Gerson, (a) Novitatem opinio-
rum defenduntur, & defensa radican-
cata, ut experimur, fidem & Ecclesiam de-
struunt; moderno enim tempore unusquisque
interpretari, & trahere non veretur Sacra-
Scripturam, jura SS. Patrum instituta ad-
bitum sue voluntatis, prout amor, odium, in-
vidia, spes promotionis, aut vindicta eum in-
nat. Quod autem spectat ad Ritus, sacra
Cæremonias ac consuetudines, quæ seculum
dum locorum, temporum ac personarum ve-
rietatem frequenter recipiunt mutationem.
Nemo non videt, si regatur prudentiâ ac dis-
cretionem, pace, ac erga summum Pontificem
Vicarium Christi reverentiâ, magnum debent
honorem ac respectum vetustis usibus, Ritibus
ac consuetudinibus, licet priorum tempo-
rum consuetudinibus contrariis, quæ antiquis
abrogatis, unanimi fidelium consensu ac praxi,
nec non summi Pontificis Romani auctoritate

Cap. 31.
pars. 2.
serm. de
sign. ruina
Ecclesie

seu consensione probatæ sunt ac firmatæ: Horum enim disceptio, ac concussio, aut fidei dogmatibus, aut saluti animarum solet derogare ac nocere, uti ex ante dictis facile est observatu: ea quippè est mortalium indoles, nec infundata, ut facile habeant contemptui, quæ facile instituuntur, facileque rursus destruantur ac abrogantur: facile quoque ducuntur in vilipendium Religio ipsa ac divina Sacramenta, si soliti, probati, longaque consuetudine in illis radicati Ritus, ac usus, aut manifestè, aut tacitè sugillantur innovando, remissè laudando, aut alio quovis modo extenuando. Nisi igitur in his premat aut irrefragabilis ratio, aut urgentissimâ necessitas; neque instet summi Romani Pontificis missio ac jussio, penitus abstinendum ab innovatione ac reformatione, si Ecclesiæ studeamus profectui, ac Catholicorum paci: humanius namque animus alicui objecto, protracto, tempore, intensoque proinde affectu, affixus, ægrè admodum ab eo divellitur, avulsusque dissilit in murmura, ac in avellentium odia; nec facili negotio novis, quibus minimè afficitur hætenus, applicatur, nisi leves quidam ac inconstantes: quò fit, ut sæpenumerò omnem abdicent Religionem. Vetus proinde affectio pia, ac religiola, fovenda est, nequaquam perturbanda aut innovanda, ut enim rectè Chry-

a Hom. 9
in 2. ad
Cor.

ostomus: (a) *Novitas omnium animos offendit.* Et meritò, à temeraria namque Religionis innovatione, & civilis & Ecclesiasti-

In Apo-
c. 17.

cæ Reipublicæ oriri solet perturbatio ac
na: Unde Tertullianus (a) haud invitus
tetur: *Romani Imperii magnitudinem & di-
turnitatem, Religionis potissimum curam, & om-
nis in ea novationis odio, tribuendam.*
Rectè enim à Sapiensibus judicatum semper
fuit: quæ multorum sæculorum usu ac con-
tione firmata essent, sine scelere, ac impietate
novitatis tantum studio, mutari atque abo-
liri non posse: cùm res humanæ, ut Hippo-
damus Pythagoræus, referente Florentino
Remundo, (b) dixit, nullam in divinis mu-
tationem admittant, quæ non cum ipsarum
ruina sit conjuncta. Rectè quoque Ennius

b Lib. 7. c.
1. Hæres.

Moribus antiquis res stat Romana virisque

Et quemadmodum partes vitales in homine
sine summo vitæ periculo lædi non possunt
Sic in Religione etiam, ut quæ velut anima
est Reipublicæ, & firmissimum omnium legum
fundamentum, ne minimum quidem
mutari potest, quin multa mala statim
pericula in Rempublicam redundent. Hanc
nam tamquam primam ac solidissimam basim
quotquot in optima hominum conformanda
societate laborarunt, Reipublicæ à se descriptam
subjecerunt. Hinc divinus ille Plato primum
in sua, cogitatione magis quàm opere effin-
genda, Republica locum tribuit. Qui ejus quoque
Rectoribus primum hoc tradit præceptum, quod

quidquam in Religione mutari, aut novari patiantur, quoniam certissimum sit, ex Religionis mutatione, Imperii quoque sequi mutationem. Id si ulla alia sub sole Regio, Germania, Gallia, Anglia experta est: quæ simul atque novæ Religioni ac hæresi aditum dedere, pristinae suæ felicitati longum, atque utinam, non aeternum, Vale dixere. Misera Germania, misera Gallia, misera Anglia, quæ veluti communes omnibus Christianis aræ fuistis, postmodum velut theatra fuistis, in quibus non varia tantum hæreseon monstra, verum etiam gravissimæ ex eis natæ calamitates fuere representatæ, & adhuc hodiedum representantur. O iterum miseras, ô inconstantes Nationes! quantum à pristina majorum constantia degenerastis, quâ illi in recepta semel, integrè inviolabiliterque conservanda Religione perstiteret. Vos omnibus qui posthac futuri sunt, exemplo eritis & documento, quàm perniciosum sit à fide Catholica deficere atque apostatare.

Nos igitur, ô constantes fideique Catholicæ! istorum malis ac periculis facti cautiores, modis omnibus prophanis resistamus Novatoribus, nefas prorsus esse arbitremur loco movere sacros limites ab antiquitate constitutos. Sempër optimum est, quod est antiquissimum, ait jure Floremundus (a), & antiquissimum quod est optimum. Credere oportet veteribus, ait unus SS. Patrum, eodem

a Lib. 8. de
hæres. cap.
2. v. 7.

V s

Flo-

Floremundo teste, tamquam melioribus
 Deo propinquieribus: ad quos ipse non
 nos remittit: *Ne transgrediaris*, ait per Sa-
 monem (a), *terminos antiquos*, quos posuerunt
 tibi *Patres tui*. *Nolo adversum nova venia*
 inquit Divus Hilarius (b), *novas medicamen-*
torum comparationes: Nolo adversum nova
stes nova bella: Nolo adversum novas
consilia recentia. *Cana*, antiqua sunt arma
 teris illius bellatricis Ecclesiæ, numquam
 manibus deponenda. Non hic sermo
 de humanâ illâ antiquitate, quam Sapien-
 tes receperunt, quam nonnemo appellat
ciam sapientia, & *vicinam divinitatis*: sed
 Christiana tantum antiquitate, aut, ut dicitur
 clarius, de illa fide, illa doctrina, quam ex-
 plexi secutique sunt unanimiter omnibus
 culis, omnes Christiani, inde ab origine
 à tempore nimirum Christi; hoc est, ii, qui
 audire, & quibus tamquam ipsi Deo obedire
 ecclesiæ voce jubemur, quos eadem errate po-
 se negat simul omnes in idem consentientes.
 hic quidem tam mirabilis consensus spiritus
 nostro testatur, non posse eundem aliunde
 quam à Dei Spiritu proficisci. Et qui etiam
 deprehenduntur per longum annorum spatium
 soli Christianorum nomine appellati, sed
 Christianismum professi fuisse; imò qui sunt
 Commissarii, Legatique Dei, & bonorum
 ipsius dispensatores, & cœli janitores, ut lo-
 quitur Scriptura. *Imitanda proinde nobis
 exurpandis prophanis Novitatibus, ac ruenda*

a Proev.
 22.
 b Lib. con-
 tra Con-
 stantium.

antiquitate cura ac solertia Patrum Synodi Ephesinae, in qua, referente Vincentio Lirinensi (a), Cum lecta esset sancti Capreoli Episcopi Carthaginensis epistola, qui nihil aliud intendebat, & precabatur, nisi, ut expugnata novitate antiquitas defenderetur; ita Episcopus Cyrillus proloquutus est, & definiuit: quod hic quoque interponere non ab re videtur: ait enim in fine gestorum: & haec, inquit, quae lecta est epistola venerandi & multum religiosi Episcopi Carthaginensis Capreoli, fidei gestorum inseretur, cuius aperta sententia est: vult enim antiqua fidei dogmata confirmari: novitia verò, & superflue adinventum, & impie promulgata, reprobari atque damnari. Omnes Episcopi adclamaverunt: Haec omnium voces sunt, haec omnes dicimus, hoc omnium votum est. Quae tandem omnium voces, atque omnium vota, nisi ut quod erat antiquitus traditum teneretur: quod adinventum nuper, exploderetur. Haec Vincentius Lirinensis ex Synodo Ephesina: addit verò, Patribus Ephesinis curae fuisse, Ut omnimodis precaverent, ne aliquid posteris traderent, quod ipsi à Patribus non accepissent: & non solum in presenti rem bene disponerent, verum etiam post futuris exempla praeberent, ut & ipsi scilicet sacrae vetustatis dogmata colerent, prophana verò Novitatis adinventum damnarent. Nobis ante tot saecula repudiandae novitatis exempla dedere celeberrimae Synodi Patres: Colamus igitur & nos sacrae vetustatis dogmata: prophana verò Novitatis adinventum dammemus: Ut enim testatur Damasus

Papa:

a Lib. con-
tra prop.
novit. c. 1
42.

a Apud
Socolog.
lib. 3. cap.
14. de dis-
crim. ve-
ræ & falsæ
Eccl.

Papa (a): Patrum nostrorum sententia nobis
retinenda. Testatur & magnum illud Chri-
stiani Orbis lumen magnus Basilius: Fidem
inquit, nos neque per alios nobis noviter præ-
ceptam amplectimur, neque nos ipsi mentis
incerta nobis proponere audemus, ne humana
tentur esse potius verba; sed quæ à sanctis Pa-
tribus didicimus, hæc interrogantibus tradimus.
Unde & illa adversus Novatores querela
Contemnuntur, inquit, Patrum dogmata, &
postolicæ traditiones ad nihilantur, novorum
minum inventa introducuntur. Episcopum
tem illum esse dicit: Qui sit custos doctrinæ

b Lib. 2. ad
Grat. cap.
ult.

trum, omnis autem novitatis hostis. Divus
hortatur Ambrosius, (b) „ Servemus præcepta
„ majorum, ne hereditaria signacula ausu
„ temeritatis violemus. Librum signatum
„ Propheticum, non Seniores, non Potestates
„ non Angeli, non Archangeli aperire ausu
„ soli Christo explanandi ejus prerogativa ser-
„ va est. Librum Sacerdotalem, quis nostrum
„ resignare audeat, signatum à Confessoribus,
„ multorum jam martyriò consecratum? Quos
„ qui resignare coacti sunt, postea tamen damna-
„ tæ fraude, signarunt: qui violare non ausi sunt,
„ Confessores, & Martyres exstiterunt. Quo-
„ modo fidem eorum possumus denegare, qui-
„ rum victoriam predicamus? Acceptat motu-
tum Vincentius Lirinensis, atque subjungit

c Cap. 7.

„ (c) Predicamus, inquam, è veneranda
„ brosi, predicamus planè, laudantesque

mur. Nam quis ille tam demens est, qui eos etsi adsequi non valeat, non exoptet sequi, quos à defensione fidei Majorum nulla vis depulit? non mina, non blandimenta, non vita, non mors, non palatium, non satellites, non Imperator, non Imperium, non homines, non demones. Quos, inquam, pro religiose vetustatis tenacitate tanto munere Dominus dignos iudicavit, ut per eos prostratas repararet Ecclesias? exstructos spirituales populos vivificaret? dejectas Sacerdotum coronas reponeret? nefarias illas novellæ impietatis nō literas, sed lituras, infuso cœlitus Episcopis fidium lachrymarum fonte deleret? universum postremò jam penè mundum, se va repentinâ hæreseos tempestate perculsum, ad antiquam fidem à novella perfidia, ad antiquam sanitatem, à novitatis vesania; ad antiquam lucem, à novitatis cecitate revocaret?

Adjiciamus dictis ad majus firmitatis robur, instructionisque lumen, alteram Lirinensis (a) cautelam adversus universas Prophanas ^{2 Cap. 3.} Novitates. In ipsa item Catholica Ecclesia, magnopere curandum est, ut id teneamus, quod ubique, quod semper, quod ab omnibus creditum est: hoc est etenim verè proprièque Catholicum: (quod ipsa vis nominis ratioque declarat, quæ omnia verè universaliter comprehendit) sed hoc ita demum fit, si sequamur universitatem, antiquitatem, consensionem. Sequemur autem universitatem hoc modo, si hanc unam fidem veram

veram

„ veram esse fateamur , quam tota per orbem
 „ terrarum confitetur Ecclesia : Antiquitatem
 „ verò ita , si ab his nullatenus sentibus re-
 „ damus , quos sanctos Majores ac Patres
 „ stros celebrasse manifestum est. Conser-
 „ nem quoque itidem , si in ipsa verustate
 „ nium , vel certè penè omnium Sacerdotum
 „ pariter & magistrorum definitiones senten-
 „ tiasque sectemur.

2 Cap. 4:

„ Quid faciet igitur (a) Christianus Catho-
 „ licus , si se aliqua Ecclesiæ particula ab uni-
 „ versalis fidei communione præciderit ? Quo-
 „ utique , nisi ut pestifero corruptoque mem-
 „ bro , sanitatem universi corporis antepotat
 „ Quid si *novella* aliqua contagio non jam po-
 „ tiunculam tantum , sed totam pariter Eccle-
 „ siam commaculare conetur ? Tunc inter-
 „ providebit , ut antiquitati inhæreat , quæ
 „ prorsus jam nō potest ab illa novitatis fraudi-
 „ seduci. Quid si in ipsa verustate , duorum
 „ aut trium hominum , vel certè civitatis unius
 „ aut etiam Provinciæ alicujus error deprehen-
 „ datur ? Tunc omninò curabit , ut paucorum
 „ temeritati , vel inscitæ , si qua sint , univer-
 „ saliter antiquitus universalis Ecclesiæ decen-
 „ ta præponat. Quid si tale quid emergat ,
 „ ubi nihil hujusmodi reperiatur ? Tunc ope-
 „ ram dabit , ut collatas inter se majorum con-
 „ sulas interrogetque sententias : eorum dam-
 „ taxat , qui , diversis licet temporibus & lo-
 „ cis , in unius tamen Ecclesiæ Catholice

communionē & fide permanentes, magistri,
 probabiles extiterunt: & quidquid non u-
 nus aut duo tantum, sed omnes pariter uno,
 eodemque consensu, apertè, frequenter, per-
 leveranter, tenuisse, scripsisse, docuisse co-
 gnoverit, id sibi quoque intelligat absque ul-
 la dubitatione credendum. *Hac Lirinensis:*
qua omnia exemplis consequenter illustrat: cu-
jus praeclara informatione fideles, grassante pro-
phana novitate, facile omnes errorum laqueos e-
vadent.

Venerabilis noster magnusque Thomas
 Waldensis, validus Ecclesiae ensis, perpe-
 tuus infractusque haereticorum malleus, velut
 solò *Novitatis* titulò sufficienter censens col-
 luviam haeresum Wicleffisticarum confutari,
 ac Catholicam fidem *antiquitatis* suae prae-
 rogativam abundè propugnari, opus suum auro
 gemmisque dignum, à magnis viris maximo-
 pere celebratum, quod adversum Haeresiar-
 cham Wicleff conscripsit, *Doctrinale anti-*
quitarum fidei Ecclesiae Catholicae, intitulavit, ad
 invidiam *Novellae* Wicleffisticae haereseos,
 quam variis locis *novitatis*, indeque & falsita-
 tis insinuat: Unde, quaedam ad meum quo-
 que institutum conducentia, ex tanto doctore
 desumam verba & argumenta. Initio igitur
 Operis (a), *Novitates haereticas* aggressurus, a Tom. 1.
 Apostolicum sibi praefigit praecipuum, quò lib. 1. art. 1.
 Timotheo jubet prophanas devitare vocum cap. 1.
novitates. Responsurus ergo, *inquit*, in causam
 Dei

„ Dei ad Paulum , olim optimum Respon
 „ lem , formam Christiani Responsalis
 „ pturus intendo , & quod Timotheum
 a1 Tim. 6. „ cuerit audio (a). O Timothee (inquit)
 „ positum custodi, devitans prophanas voc
 „ novitates, & oppositiones falsi nominis
 „ enriæ, quam quidam promittentes circa
 „ dem exciderunt. Hic didici quid sit car
 „ dum, ne scilicet prophanas adversarii nob
 „ vocum logicas novitates admittam. „
 ab Apostolo didici Waldensis, discamus & m

b Walden.
 Tom. 1.
 lib. 2. c. 2.
 cap. 22.

„ Recitatis seriatim (b) Apostolis Beati
 „ HILARIUS. Ab his (inquit) quæ ten
 „ edoctus, cum his immedicabiliter imbu
 „ sum. Et ignosce omnipotens Deus, qui
 „ his nec emendari possum, & commorip
 „ sum. Tardem mihi hos impiissimos, quam
 „ ego arbitror, doctores ætas hujus nunc fec
 „ li protulit: Seros habuit nunc fides mea qua
 „ tu erudisti magistros. Inauditis ergo his
 „ nibus in te ita credidi, per te ita renatus sum
 „ & exinde tuus sum. Hæc ille. AUCTION
 „ Non ergo existimo tutum, quod fideles et
 „ dant seris magistris Wicleffisticis & H
 „ fitis in traditionibus articulorum novorum
 „ immo nec quorumcumque qui non ab ip
 „ Apostolis fidem illam inchoatam doceant
 „ & per Ecclesiæ Patres traductam in form
 „ fidei veræ, probent. Joannes inde ait, primæ
 „ Joan. 2. Quod audistis ab initio in vobis
 „ maneat. „ Probat deinde infra hæresim Wicleff
 „ fisticam

ibid.

fificam esse novum adinventum, quia non est doctrina una per orbem terrarum diffusa. „ Hoc ergo solum sufficit vincere Wicleffitas hereticæ novitatis, quod fides illorum per utramque partem orbis terrarum non est una, & per hoc non fides Christiana. Nulli adhuc in Gallia eam noverunt: pauci in Alemania, exceptis paucis Bohemis, ad quas partes duo ex discipulis ejus Hieronymus, & Joannes Huss codices transtulerunt. „ *Quod servata proportione, dicere licet de nostre ætatis novissimis Novatoribus, quorum hereticæ novitates in paucis ac modicis orbis Christiani angulis latitant.*

Exsibilat deinceps Waldensis Wicleffum, quod suis Novitatibus vellet haberi fidem, quas nullis novis miraculis confirmaret. „ Si nos (ut soles appellare) sumus hæretici, sumus infideles, quia tibi nova prædicanti non credimus: quæ scilicet à temporibus Apostolorum usque ad hæc tempora, nisi forsitan per quosdam hæreticos quos Patres nostri damnabant, nusquam novimus prædicata vel docta: saltem, ne perfidi & increduli maneamus, vera fac signa, miraculis irriga, & nova facias, qui novissima prædicas. Quid totâ die manus vestras expanditis ad populum non credentem? quid solis verbis novum Evangelium prædicatis: cujus auctor primus Wicleff est Evangelicus doctor vester? ecce dicimus: non credimus novam fidem, nec aliam quam quæ ab Apostolorum temporibus usque ad hæc tem-

X

pora

„pora nostra duravit : quam Græci beati
 „verunt, Indi audierunt, cunctaque per
 „bem secula non mirantur ut novam
 „stra verba stupent aures quæ prurunt
 „tasem; cunctæ per orbem Provinciae veni
 „dogma ignorant. „Hæc novissimi Novit
 „sibi dicta arbitrentur, sibi que usurpent.

Tandem ita in Novitatem Wi clesit
 invehitur (a) : Desinat incessere novitas
 tem. Et alibi (b) : Pereat ipse cum novitate
 suis. Nos autem cultores Evangelicæ perfecti
 imitemur sanctos Patres.

a Tom 1.
 l. 2. art. 3.
 cap. 71.
 b Lib. 3.
 ars. 1. c. 2.

Noster Christianus Virgilius Baptistal
 tuanus Rituum Legumque innovatione
 pulchrè quoque depinxit, & fortiter est in
 Ecloga 10 Status : sic canit in suo Bembo.

Qui veteres audent ritus mutare, suoque
 Arbitrio : Et nullis ducunt sub legibus æquas
 Hisant, ô Myrmix : qui bella domestica gignit

Et infra.

Bem. Audite ô magni generis longæva proago,
 Myr. Lite super vestra quæ sit sententia nostra.
 Bat. Batrache, me audaci toties sermone lacessi.
 Non ego, sed non aqua magis te causa lacessi.
 Judiciumq; timeri sibi mens malè conscia
 Can. Quando inimicitias tempus deponere, rursus
 Vestra Novas lites vecordia suscitât, ergo
 Perpetuis hæc rixa odii aeterna manebit?
 Quæ vos debilitas capitis, quæ insania vexat?

Non pudet his uritanto sub iudice nugis?
 Ergo animis audite aquis, odisque sepultis,
 Ultima doctiloqui qua sit sententia Bembi.
 Ferte per antiquos Patrum vestigia gressus:
 Et veteres servate vias.
 Fugite in antiquis iterum magalia campis.
 De veteri ritu, de consuetudine Patrum
 Rixa agitur vobis? leges moresque parentum
 Batrache dic.

Bem.

Concludo cum Cretensi. Valeant novitates,
 partim ex inscitia, partim ex intoleranda ar-
 rogantia nata.

CAPUT VIII. Hydræ.

Unam sacram Scripturam, id est,
 ejusdem perversas hominum privato-
 rum interpretationes, omnium Pro-
 phanarum Novitatum, seu
 hæreseon esse fundamen-
 tum praten-
 sum.

Nihil apud Ecclesiasticos Historicos,
 hæreticorum mores describentes, magis
 obvium, nihil ex ipsorummet hæreticorum